

Posudek na diplomovou práci Jaroslava Jelínka

Organizační vývoj ČKD v 30. letech

Předkládaná diplomová práce je příspěvkem k dějinám jednoho z klíčových průmyslových podniků na území Československa v období mezi léty 1928-1938, tedy od zformování koncernu ČKD do konce první republiky. Je nesena snahou prezentovat postup tzv. vědeckých metod řízení a racionalizace výroby jakkoli zejména v období do roku 1936 nejednoznačný na vybraném hospodářském subjektu,

Práce je založena na rozsáhlém archivním výzkumu, zejména písemností vzniklých z činnosti daného podniku, ale také Živnostenská banky, do jejíhož koncernu tento podnik náležel, výtěžena byla tisková dokumentace i relevantní vzpomínkové rukopisy uložené v Archivu Národního technického muzea. Diplomant shromáždil prameny dokumentující vývoj ČSK v dané časové periodě, ale z nich byla využita jen ta jejich část, která se vztahovala k problematice vnitropodnikové organizace a k roli řídicího managementu. Současně prostudoval poměrně rozsáhlou sekundární literaturu, která mu posloužila k začlenění speciální problematiky do obecnějších vývojových souvislostí.

Jistým středobodem práce J. Jelínka je zkoumání procesu koncentrace v průmyslu na příkladu výstavby koncernu ČKD. Tomuto problému je věnována první kapitola ukončená fúzí Českomoravské-Kolben se strojírenskou firmou Breitfeld-Daněk v roce 1927. Sloučením dvou významných strojíren vyvstaly organizační problémy – jak v podobě maximálně optimální lze obě výrobní jednotky sladit, jakou jim dát organizační podobu, jak budou strukturovány vrcholné správní orgány a jakými lidmi budou tyto obsazeny. Do výkladu byl proto zahrnut oddíl o vývoji statutárních orgánů s důraz na charakteristiku jejich rozhodujících aktérů, přičemž bylo přihlédnuto k širším politickým souvislostem.

Diplomant svůj výklad podřídil dynamice jednotlivých organizačních proměn koncernu ČKD, již bylo v krátkém čase jednoho desetiletí provedeno sedm. Tato skutečnost vypovídá o pozvolném jen pronikání tzv. vědeckého řízení výroby a spíše o improvizování, které bylo pro ČKD charakteristické v podstatě až do příchodu J. Hejdy do vrcholové funkce roce 1936. K první z řady organizačních změn došlo v důsledku fúze Českomoravské-Kolben se strojírnu Breitfeld-Daněk. Jednou ze základních slabin této organizační změny bylo překrývání kompetencí vrcholového managementu převzatého z obou sloučivších se podniků, v nichž ale byly výrazné snahy chovat se autonomně. Tato skutečnost pak dala podnět v roce 1930 k nové reorganizaci, jež již výrazně sledovala modernizační, racionalizační a normalizační trend. Jeho tempo diplomant dokazuje na rozsahu investiční činnosti sahající až

do roku 1931, kdy i na ČKD dopadne realita hospodářské krize. Následné období prezentuje diplomant jako čas nesystémových unáhlených organizačních zásahů podřízených jedinému účelu – úsporám. Nermalou pozornost diplomant věnuje hospodaření podniku, jeho efektivitě i klíčovým osobnostem, zejména K. Růžičkovi aj. Karáskovi, jejich konceptům, ale i ambicím, které, jak dále dokladuje, se podepsaly na prohřobování hospodářských potíží koncernu.

Znalost relevantních materiálů Živnostenské banky umožnila diplomantovi specifikovat její poměr k Čada zejména strategická rozhodnutí J. Preisse – v těchto částech diplomant dosti zdařile prokreslil roli Živnostenská banky jako finanční centrály k ČKD jako koncernovému podniku. Právem věnoval zvýšenou pozornost osobnosti J. Hejdy a jeho konceptu decentralizace řízení, jeho funkčnost ale interpretuje střízlivě vzhledem k obnovené konjunktře vyvolané výzbrojním programem vlády.

Diplomová práce J. Jelínka vykazuje vysokou obeznanost s pramenným materiálem, zejména s písemnostmi vzniklými z činnosti ČKD. Věcně se soustředí na snad až hektické proměny organizační struktury koncernu, které zpracovává s detailností a popisností až zatěžující. Na druhé straně ale organizační proměny koncernu vnímá jako součást procesu modernizace a jeho vývoj sleduje v politických i hospodářských souvislostech – v těchto průsečíkových částech má jeho text analytický charakter. Za funkční považují přílohovou část, zejména grafická organizační schémata a tabulky konkretizující mj. hospodaření koncernu. Závěrem tedy mohu jen konstatovat, že předkládaná diplomová práce splňuje stanovená kritéria, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení:

V Praze, dne 10. 09. 2010

prof. PhDr. Drahomír Jančík, CSc.